

עין משפט‏‏
נר מצוה

א [מיו"ס מה' יו"ט
ה' ט טו"ע א"ח ס' שז]
ספ"ג:]
שז [ב טו"ע א"ח ס'
שנע ספ"ג א:]

רב ניסים גאון

מאן אמרו לו ר' יוחנן בן נורי הוא דאמר חפצי הפקר קונין שביטה. איתא בפרק מי שהוציאהו גוים. וכבר כתבנו בפרק בכל מערבין.

רבינו חננאל

ר' שמעון אמר בשעת סבתו לטעין [אנין] מוליכין פחות פחות מדר' אמות, זמנין דמשילתו ואתי' לאתויינהו ד' אמות ברשות הרבים. נתנן לחבירו וחבירו לחבירו עד זמנין דמשילתו ואיתן לאיתנתוהו ד' אמות ברשות הרבים. ותנא קמא סבר הא עד"פ, דהא כר' שמעון אורשנא מלתא ומחידע לכל. וכן בנו נתנו לחבירו וחבירו לחבירו. מאי בעי התם, תנא רבי שמואל בשילדתו אמו בשדה. ואפי"ג דקשה ליה לחניוק (השילוח) [השילוח] ד' אמות עד"פא ליה מלהליכו פחות פחות מדר' אמות. ר' יהודה אומר וכו'. ואיתן לאוקומי לאו חבית ממש, אלא מי החבית, ובמיערה מחבית לחבית [וחחבית] קמי שביטא ואסור. אבל מיה לא בהו ממש. ור' יהודה לטעמיה נתנן ר' יהודה פוטר במים מפני שאין בהן ממש. ודחינן אימור דשמעת ליה לר' יהודה במאי דלית בהו ממש במאי דבליעי בעיסה, במאי בעינייהו מי שמעת ליה, ודחא איהו דאמר מים ומלח אין בטילין בקדירה מפני שהיא רותבא. ואוקמה רבא בחבית שקנתה שביטה ותמלאת בשבת מפניין גובע כרצא בהן דלא קנו שביטה וכוונתו לא תחבית לגבי מים, ומטלטלת אנב מימיה. כדתנן את החי במטה כו'. ואוקמה רבי יוסף למתני' בשיירא כדתינא ר' יהודה אומר בשיירא נתנן אדם חבית לחבירו וחבירו לחבירו. ואתא רב אשי ואוקמה בחבית דהפקר ומים דהפקר, ומאן אמרו לו רבי יוחנן הפקר קונין להן שביטה. והכי קאמר ליה לר' יהודה לא תהלך זה יותר מן הכלים שיש להן בעלים. וקיימא לן כרב יוסף דתינא בהדיה כוותיה. הית קורא בספר כו'. אוקמה רב יהודה באיסקופה רשות היחיד וקמה עוברת רשות היחיד. ולא גזר דילמא נפיל לרשות הרבים ואתי' לאיתויי.

צז:

רבי שמעון אומר נותנן לחבירו כו'. נראה דאם אין שם חזרים היה מתיר רבי שמעון להוליך פחות מארבע אמות דלא גרע מכים דפרק מי שהחשיך (שבת דף קג:). והתם נמי אס' היו חזרים הרבה והיו כולן שותפין זו נראה דלרבי שמעון נותנו

לחבירו וחבירו לחבירו דהכי עדיפא ליה: **ח' רבי גרסינן** וכן **בנו ואפילו הן מאה**. ולא כספרים דגרסי ואפי' הן מאה וכן בנו דבגמרא מוכח דאפילו הן מאה אבנו קאי דמפרש טעמא אפי"ג דקשיא ליה דא': **את החי במטה פשור**. וא"ת נהי שהסי נושא את עצמו להוי כמו זה יכול וזה אינו יכול דיכול חיוב כדמוכח בהמלניע (שבת דף ג:). ואור"י דמכ"מ מיפטר הכא משום דגמרינן כל הולאות ממשכן ושם לא היו נושאים צעלי חיים דאילים ותחשים מוליכין כרגליהן וחלוזן מיד כשיוצא מן היס היו מוליאין דמו צעודו כסחו כי היכי דלצליל יציעה כדאמר בסוף פרק כלל גדול (שם דף עה.)^ו:

הכא בחבית דהפקר ומים דהפקר עסקינן. דלא קנו שביטה לא **ו** ולא לזה ואפילו חוץ לתחום דקאמר היינו ממקום שביטה המים אצל חוץ לתחום של הזוכה זהם תחילה לא יוליכו אותן למאי דפרישית לעיל דפרק מי שהוציאהו (דף מו.) דכרגלי כל אדם דקמני גבי נהרות המושכין היינו כרגלי הממלא והא דקאמר נותנו לחבירו וחבירו לחבירו לא משום דלא מצי אזיל התם אלא משום דאסור למקום שביטה ארבע אמות דכר"ר ועוד יש לומר דיכול להוציאם חוץ לתחום **ו** שזכה בהן תחילה וכגון שלא נתכוון לזכות בהן לא לעצמו ולא לאחרים בהגזנתו אלא מה ששמים וכענין זה אפי' צי"ט שיך לשנות נותנן לחבירו וחבירו לחבירו אפי"ג דליכא איסור ד' אמות: ואי

לו המוציא אוכלין פחות מבשיעור בכלי פטור אף על הכלי מפני שהכלי טפל לו מתוב רב יוסף ר' יהודה אומר בשיירא נותן אדם חבית לחבירו וחבירו לחבירו בשיירא אין שלא בשיירא לא אלא אומר רב יוסף כי תנן גמי במתניתין בשיירא תנן אביי אומר בשיירא אפי' חבית שקנתה שביטה ומים שקנו שביטה שלא בשיירא חבית שקנתה שביטה ומים שלא קנו שביטה רב אשי אומר הכא בחבית דהפקר עסקינן ומים דהפקר עסקינן ומאן אמרו לו רבי יוחנן בן נורי היא **ו** דאמר חפצי הפקר קונין שביטה ומאי לא תהלך זה יותר מרגלי הבעלים לא יהלכו אלו יותר מכלים שיש להם בעלים: **מתני'** **ו** ^א היה קורא בספר על האיסקופה ונתגלגל הספר מידו גוללו אצלו היה קורא בראש הגג ונתגלגל הספר מידו עד שלא הגיע לעשרה טפחים גוללו אצלו משהגיע לעשרה טפחים הופכו על הכתב רבי יהודה אומר אפילו אין מסולק מן הארץ אלא כמלא **ו** ^ב מחט גוללו אצלו ר' שמעון אומר אפילו בארץ עצמו גוללו אצלו שאין לך דבר משום שבות עומד בפני כתבי הקודש: **גב'** **האי איסקופה ה"ד אילימא איסקופה רשות היחיד** וקמה רשות הרבים ולא גזרינן דילמא נפיל ואתי' לאתויי מני

שנתמלאו היום ממעין הנזעזע או מן הנהר דתניא (לעיל דף מו.) נהרות המושכין ומעיינות הנזעעים הרי הן כרגלי כל אדם: **ובטנה חבית לגבייהו**. מפני שהיא טפילה להן ורצנן פליגי למימר דלא תהלך זו דלא צטלה לגבייהו: **פטור אף על המטה**. הואיל ופטור על הכי דקיימא לן [קג:] מי נושא את עצמו: צשיירא. שחנתה צבקהה שאנוסין הן שאין להם מים שרי להו רצנן דתיצטיל: **כרבי יוחנן בן נורי**. צפרק מי שהוציאהו [לעיל מה:] **מתני'** **היה קורא בספר**. כל ספרים העשויים צימי הראשונים עשויין צגלין ^א כספר תורה שלנו: גוללו אלו. הואיל וראשו אחד צידו וצגמרא [למ]. מפרש לה: **לעשרה טפחים**. לעשרה המחמושים שנרשות הרבים ^ו וכולן מפרש בגמרא [שם]:

הופכו על הכתב. האותיות כלפי הכותל שלא יהא מוטל כל כך צציוון ומניחו עד שתחשיך: **משום שבות**. כגון זו שלא נפל מידו שהרי אחו צראשו אחד ואין כאן אלא משום גזירה דילמא נפיל כוליה מידיה ואתי' לאתויי:

נימא איסקופה רשות היחיד. גזוזהה עשרה ורצצה ארצעה: **וקמה רשות הרבים** וקאמר מתני' אפי"ג דמונה ראשו צרשות הרבים גוללו ^ו צרשות היחיד: **ולא גזרינן דלמא** ^ו ^א נפל כוליה מידיה דאיכא חיוב חטאת ואתי' לאתויי: מני

אורי רה"ר (שם). משהגיע לעשרה טפחים. אסור לגולל דגזור רצנן משום שבות היכא דאוגדו צידו אטו היכא דנפיק מידיה כוליה דלא לימיה דאיכא חיובא דאורייתא, הופכו על הכתב. כתבו לצד הכותל והחלק כלפי רה"ר שלא יהא מוטל כל כך צציוון (שם).

המוצא תפילין פרק עשירי עירובין

הכי גרסינן **צמאי אוקימתא למתני'** **בסכנה ליסטים אימא סיפא וכו'.** כיון דליסטים לא מצוו להו אחמי קא מוזלו ר"ש צאיסורא דשצתא כולי האי כל שכן דהא דר"ש גריעא ^ו (כולי האי) מתנא קמא ואיכא זילוזל צצת טפי דאושא מילתא דהנך צברי דמקילינן כולי

האי צצצת וכסוי דת"ק עדיף. ^י לשון אחר ועיקר ולא לשצש הספרים מתני' צצכנת עו"ג שגזרו גזירה' שלא יניחו תפילין והאי וצכנה מכסן והולך לו אכולה מתנימין קאי והכי קאמר וצכנה שאם ימלאו צידו או ישמע למלכות יהרג צין מעט צין צצתים מכסן צטלימו שלא יוטלו כ"כ צציוון ומניחם שם והולך ולא ציוון משם שמה ירגישו זו ויתחייב למלכות וצרייתא צליסטים עו"ג ואסיפא קאי דקמני מחשיך עליהן ומציאן וצכנת ליסטים שהוא ירח להחשיך שם מוליכין פחות פחות מד' אמות וכו' ולא יניחם שם שלא יזלוזו הליסטים זהם ויהגו זהם מנהג ציוון וצמאי אוקימנא למתנימין צכנת עו"ג שלא יתחייב למלכות אימא סיפא וכו' וכ"ש דאושא מלתא וישמע למלכות יתור משאם מכניסן וזג וזג או מחשיך עליהם לכולם זה עיקר מדלא גרסינן צרישא כל שכן דאושא מלתא דצצת כדגרסינן צסיפא מכלל דהאי אוושא דמילתא לאו אזלוולא דצצת קפיד אלא אסכנת נפשות קפיד: **אפי"ג דקשיא ליה**. שמתלטלין אותו מיד ליד: **הא עדיפא**. צצצתא ולא יטלטלנו הוא לצדו פחות פחות מד' אמות: **כרגלי הצעלים**. שהשואל או לוקח צצמה או כלים מחבירו ציוס טוב אינו יכול להוליכם אלא למקום שהצעלים הראשונים מותרין לילך שם ואם עירצו לצפון לא יוליכנו זה לדרום: **מחצית לחצית**. והשניה שלו וכן עושה תמיד. ולקמיה מפרש מצי לא תהלך זו: **אין צצם ממע**. לקנות שביטה אצל צעלעים הראשונים וכל אדם מותר להוליכין כרגליו: **פטור צמים**. פלוגמתייהו צפרק צתרא דצינא [לן]. האשה שאילה מחציתה וכל צבלין לקדירה ומים ומלח לעיסתה הרי הן כרגלי שמהן אין העיסה הולכת אלא למקום ששמהן מותרות לילך שם ואם עירצה זו לצפון וזו לדרום אין עיסה זוה ממקומה לפי שאין לזו של צפון אפילו אמה אחת צדרום וה"מ כשנתנו עירוצן לסוף אלפים ר' יהודה פוטר צמים שאין צעלת המים אסורת על צעלת הקמח כלום: **ומאי לא סהלך זו**. הא רבי יהודה נמי צצצית לא קאמר דיכולה חצית להלך יותר מרגלי הצעלים דהא אוקמינן מתני' צצמערן מחצית לחצית: **מפני רועצה**. שניכר ואם השאילה מים לקדירתה הרי היא כרגלי שמהן: **מים שלא קנו שציסה**.

הרי הן כרגלי הרי הן כרגלי כל אדם: **ובטנה חבית לגבייהו**. מפני שהיא טפילה להן ורצנן פליגי למימר דלא תהלך זו דלא צטלה לגבייהו: **פטור אף על המטה**. הואיל ופטור על הכי דקיימא לן [קג:] מי נושא את עצמו: צשיירא. שחנתה צבקהה שאנוסין הן שאין להם מים שרי להו רצנן דתיצטיל: **כרבי יוחנן בן נורי**. צפרק מי שהוציאהו [לעיל מה:] **מתני'** **היה קורא בספר**. כל ספרים העשויים צימי הראשונים עשויין צגלין ^א כספר תורה שלנו: גוללו אלו. הואיל וראשו אחד צידו וצגמרא [למ]. מפרש לה: **לעשרה טפחים**. לעשרה המחמושים שנרשות הרבים ^ו וכולן מפרש בגמרא [שם]: **הופכו על הכתב**. האותיות כלפי הכותל שלא יהא מוטל כל כך צציוון ומניחו עד שתחשיך: **משום שבות**. כגון זו שלא נפל מידו שהרי אחו צראשו אחד ואין כאן אלא משום גזירה דילמא נפיל כוליה מידיה ואתי' לאתויי: **נימא איסקופה רשות היחיד**. גזוזהה עשרה ורצצה ארצעה: **וקמה רשות הרבים** וקאמר מתני' אפי"ג דמונה ראשו צרשות הרבים גוללו ^ו צרשות היחיד: **ולא גזרינן דלמא** ^ו ^א נפל כוליה מידיה דאיכא חיוב חטאת ואתי' לאתויי: מני

אורי רה"ר (שם). משהגיע לעשרה טפחים. אסור לגולל דגזור רצנן משום שבות היכא דאוגדו צידו אטו היכא דנפיק מידיה כוליה דלא לימיה דאיכא חיובא דאורייתא, הופכו על הכתב. כתבו לצד הכותל והחלק כלפי רה"ר שלא יהא מוטל כל כך צציוון (שם).

מסורת הש"ס

(א) צינא ל"ג (ב) שם (ג) שם (ד) גמי הרא"ש צצנה, (ה) שבת ג: קמא: (ו) לעיל מה: מו: צינא למ: (ז) שבת ה: [לקמן קג:]: (ח) גמי ירושלמי ור"ף כמלא חוטן, (ט) מחור לע"א, (י) כפי"א: שמד, (כ) צינל צגלינא, (ל) שיך לעיל לה: צצמשה, (מ) גמי שיך שם, (נ) ווע"ע מוס' שבת ג: ד"ס שהח',

הגהות הב"ח

(א) גמי צמשה אלא כמלא החוט גולל וכן הוא גירסת הירושלמי והר"ף: (ב) דשי" ד"ה הכי גרסינן וכו' גריעא מת"ק דאיכא וכו' דמקילי כולי האי: (ג) ד"ה לעשרה וכו' וכולה מפרש צמני: (ד) ד"ה וקמה וכו' גולל אצלו צרשות היחיד: (ה) ד"ה ולא גזרינן דילמא נפיק כוליה מידיה ואתי' לאתויי דאיכא חיוב חטאת קפיד: (ו) תוס' ד"ס הכא וכו' דלא קני שביטה לא זה ולא זה ואפילו: (ז) בא"ד דיכול להוציאן חוץ לתחום של הזוכה כהן מחללי

מוסף רש"י

כרגלי הבעלים. אין אדם יכול להוליכם ציו"ט אלא במקום שבעליה יוכלין לילך, ואם לא עיר יש לה אפסים לכל רוח הטיה, ואם עיר לצפון גם היא תלך לצפון ולא לדרום (ב"צה) מפני שאין בהן ממש. אין יכרות לא בקדירה ולא בעיסה, הלכך אין מעבדות הולכת, ונגמ' מוקי לה כהצטיל ענה שאין המים עירכים זו (שם), מפני רותבה. הניכר לעינים (שם לט), המוציא החי במטה. ומי לא מייחבי על הולאת, דהוא מקיל עצמו ומשא עצמו (שבת צב), חפצי הפקר. התנאים (ב"צה לו:) כלם שאין להם צעלים וחשכים להן במקום אחד, אפי"ג שלא נתכוין להן אדם להקנות שמה (לעיר) קונין שביטה. והמתלאן מוליכין ממקום מציאן אלפים לכל רוח ואין מוליכין למקום שער, דש' להם שמהה לעצמן (ב"צה שם) צמקונן שאין אדם יכול לטלטלן ממש ויתר מאלפים לכל רוח ואפילו עירב לצד אחר (לעיר שם), יהיה קורא בספר. כל ספרים שלהם ששויים מנגילה (שבת ה), ונתגלגל הספר מידו. וראשה אחד צידו (שם) גוללו אצלו. דכיון דאיגדו צידו, אפי"ג דאיכא שבות דילמא נפיל כוליה צריה"ר ואתי' לאתויי (לקמן קג), ונגמ' מוקים לה צאיסקופת כרמלית כגון גבוה ג' ורומצו ד' ורשות הרבים עוברת לפניו דאי נפל כוליה מידיה והדרי ליה מרה"ר לנאקופא לאו חיוב חטאת איכא, הלכך השמא דראשו אחד צידו ואין כאן עקירה, אפילו מאוס שבות נמי לא גזר (שבת ה), היה קורא בראש הגג. שהוא רשות היחיד, ונתגלגל הספר מידו. וראשו אחד צידו, עד שלא הגיע. ראש התחוקן, לעשרה טפחים. התחמושים שהוא כתבו לצד הכותל והחלק כלפי